

1 Perzsa O. 97.

Digitized by the Library and Information
Centre of the Hungarian Academy of
Sciences

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اب محمد سند رب العالمین والصلوٰۃ والصلوٰۃ علیٰ حضرت محمد وآلہ گنجین وابع
بدانک این رساله ترتیب داده شد بر پنج باب و نام نهاده شد که بزا زمان
و به العصمه ولطفیت باساول در بیان حصل و ختن باب دوم در میان حضرت
شیخ و روز باب سوم در عنایات رحمن باز که باب چهارم در حق درین
باب پنجم در عرض در وحی خود بدلاً محدث و شایی بزرگ در درود کاربر که برداشت
از دیده دلها ی رم و رفع آنها هم با غیر غیره و بکسر همید شم استوی عالم و هر شش
و بعد درست از دور و جمل الفهمت و الغور و پیدید آورد دی و بهار و خلیل
والنهر و بیان فرد کوه و مکر و خوش بخش و الغر و از نهاده آنها و زین فشار کل اسد

حسن الحسين

صانعی کاظمه ایب اول ایام کنده
 حملش ترکیب جان و دل زانگنه
 یاد لی نزد بسیاری عشق تباری باید
 او و هم از نجاح و اینهد نه در شکر
 سالم را از شراس عشق خواهید بود

عن لفعت بخطه الورثت ستم عقل لفت مر طایف اند پرده پوش عن لفعت
مرا حیف اند در نوش شعر

ای عقل که دلخواه فن فنوری ارجمندی تو بند مغفوری
فرقت میان من و توبیاری چون خواهد باس با فن فنوری
عقل لفت همراه رفت انم بقیت چو نمک بند در فهم زدایند زند
و هم بسته و تخلیف ام شایسته تشریف نم کلار خود من انم دست افزایش
ای عننت را کی رسید که ذهنی اینی وزبان طعن دراز کنی تو کنی خرم خ
روخته و هر مخفی باس تقوی و خسته تو محنتی و بلای آینی هم
لپس پد آنها عننت لفت هم دیوانه حسره دو قم بر ازمه مشعو شو قم
نصف محبت را شد ام و زن بود را و از ام منصب ایالتم عبور دست
متکا هی جعلتم حیرت کلبه باشند تخریب لفت خود رسانش من تغیره
خواه بجهاب طایم و سند و راه بند نایم ای تو چستی موذب راهی
و هن ترب و رکه لا جهم ای ساعت که روز بزار بود و نور و نورت پاره
خون هم از روحک لوع و هن بروت جمع از جحالت رشی کار جی برس
ستاده و ارد ایم و بترفت قرب برآیم نایج قبوی نم بر سر و تو که لفعت
بچنان برداشت هر می خشید بون که ناگاه ایچی پشته درست شنیده
یعنی بام عننت از شاه و بر بجا نوشته که ای عقل بمقابل رشته را در این

دیگی و بن زمانه قدری هاشم نا بهتر که لفعت هری نایره او بمنظر جوشن اصبه
کو قوال اوز کاخند لفعت بله من رش از نور جامش جوز طور
جامی دارد لحیشم اهل معنی از صفات کعبه صورت نوازد بین از هن نفی
قبه السلام دار الملک دین نکایت رو فده فردوس و فردوس هم شدروی
در آدم به بعده که تشبیه است بخدم دیدم که خن در غارت دوکس و پر ای
ای عقل افقار پیش دوم عننت عیار پیش نهاده کرد ناکار و نجات کدام را شد
- لفعت عقل لفت هم سب طلاق هم عننت لفت هم ترند خیلان عقل
لفت هم نصر جامی هموم عننت لفت هم کلمه هم علی خدا هم پر و از دیوار
محمد عقل لفت هم بنشام سعدی بدار اعننت لفت هم ذکر کلمه هم عله فدا را
عقل لفت هم یونس بو ساز سلامت را عننت لفت هم بی عیون نزد احمد
عقل لفت هم سکندر را هم عننت لفت هم قندر در کاخ عضو لفت هم هر
نقره خصم عشق لفت هم حم و خاصم عقل لفت هم بقور طها (د)
عننت لفت هم بدور حی را دارم عقل لفت هم اعلم عاخت عننت لفت هم
علم فاغت عقل لفت هم پر علیت تعمیم عننت لفت هم غر و داسیم عقل لفت
هر قاعده شریعه عننت هم مقاضی دو قاعده عقل لفت آئینه مشورت
هر بام عننت هم بود و زیارت فاعم عقل لفت مرطابین و طایف باید
عننت لفت بخ دست هر چه کویر بادت عقل لفت هم کل عبودیت ستم

ای شب بجاه و جو در من است بگیرات عیدین بر میزت ای شب فریاد
که هم در مدینه قیام کوکب که من ارم که است علم عالم افزود اینها
بسیارست
مطلعه قطعه

ایم تی ای سخت دوزم بد خواه شور بقسره سوزم
ای خیره سیره روی شنگ آخ تو سبی من اینک دوزم
شب بحضرت بناید آنچی روز سده رومی و کاہست و غلام
حشی بار کاہست بسجاه بی قریشی که این شی شب را بروی روز
فیروز کرد اان باری عرضه اینک خطا بتعاب فرمود که ای روز بعد این
برشب شکسته دل معاشرت نهای لکشب پرده چشت است چند چشت
شب پنج تیعنی پنج ای تیعنی شب پناه ایند است لکز کا او این
شب سجده کاره بعده دلت خلو تکاه زیاد است شب خیره ای هزار است
سیفیه ای هزار است شب خوان ای دن بر سرمه او شنای چشم هر است
مطلعه شعره

مارادیست کو هر در بای یم کو هر فران محنت و در های یم شب
مارادیست عاشق و هر ان سمنه سلطان و شرکه و کای یم شب
چنانچه سرچ بود که عشق نو در سرمه در کوش عقل کفت خوار یم شب
بسیست بزرگ که در ذمہ دل است از سرمه حکم و سعادی یم شب

ازارت قاععت کن بحسب وزارت ای خود ای شهر زاده ای انداری جهان
اکر را پش اید غار آتا در خیری در مغار آتا و چون دیدی و دیمی فای میشه
و دیمی بلکه سرا ای سه بانا و سه اپارند پس قمی که در شهد دل غوفه
افت از درت عقل با در خطر مسینه شویشی اند از دت لینه خصوص
در غارت وفات که عظی رفات لی تو ان جان بازی کردن شیخ از درت
دشمن در ربوی که در شهرستان امیری باید باشند که قلم خط انشود چون
طوفان پش آید بطن اشود و اکر برآید زلزله نمی و بود شاه شاعی بلکه
مناعی پس عشقت که این صفات در دست لاجم این خطر دل اوست عقل
که عبارت از پندی بود آخ سیر قدش تا چندی بود درین شیخ را هجا وزیر
هر قدم جایی و پشم در حجاب این هدایتی عجب پس صدق هاشد
تازرق و عشق باید چون بر قی تا بعلو و بجوسش کند و بجهود از خوششند
و اندک مادر و بلم مادر از ما است نند و بجذب دوست بر ساند پرس
کوید ای شمار بار بخ دین خالی دین جنت اینک فاد خداه خالدین
باب دوم در میان خدا شب و روز در عالم منع مکر روز عالم افزود بز شب
شکسته دل مفاخره نمود که ای شب مر اخور شید رخانت تا با قیمت
نور افت ای شب مر اخور خات راویم است معاملات شور و یعنی
ای شب مر اصف جماعت رس وقت خاک است رونق سی روزه ایان نیاز

نمای کر می شد قاقد ترا خیر یخان از سمنه و مراد سرستان مکلهه استند
 ترا خنده غافل از در خبرند مراد عاشقان اشک بر زند ای روز خان شاه
 شب نام که لوایب سیاه بخت مشتری بلکه خلا پشت عظور دویانست
 میخ در باغ بخت زهره همان بخت نصل پاپسا بخت علک ایوان بخت
 ماه چراغ حض رفت تغییح حاشیه تو رفیع بخت ای روز اکثر ترا
 زرین است مرایز خدا از بخت اما پروردیت امر روز اکثر اشده افتاب
 بس شش دریت مرایز خود بگوش در متبریت امر روز اکثر ترا
 بر خواه فرض آقا بخت مرایز شاد رواج از رفعت ما هدابت امر روز
 پنج وقت خردیه در توکل از هر چهار مرایز شاه بخت چهاره هست امر روز
 اکثر با خود روز لوایب سیاه است مرایز شاه بخت از خطا بست طلب یاده اهل
 قم اصیل است روز لفعت امر بخت ترا دلیت سیاه در ارویت چشم ماء
 شب لفعت ای همه روز افرمی سیاه بایانیت مد او سیاه است
 مدد او بارت هلس سیاه است زینت خطبات ای روز اکثر فرمیدام
 بایانیت سند محمد سیاه است عزت صرافی از هر زنک سیاه است
 غارت کر می شد قاقد ای روز اکثر سیاه هم بایانیت علم عید سیاه
 زیبا می خاید زلف و ابر و سیاه است مرغوبت کیمود روز اکثر سیاه است
 بمحبوبت ای روز اکثر من سیاه بایانیت لعنه بیز سیاه است بیت اند

رو خانیان سدن بایی تو نه
 چون سر نهاد نفس شو برمایی نیمه
 خوش بخت کسر تو باد لبوی عزیز
 هر بخت روان بمسجد اقصای نعم
 در دویش بار دینی فاذ هراوجیت
 ابریق آب پاک و مصلحتی نیمه
 ماراهین بست تفاح هرشی
 دیگر نم جامن هنر ای نیمه
 سو بیار باده که تاراج کشت دل
 از نغمایی بسیح و نوایی نیمه
 مطرب بنال مانک بیورند عانق
 در شورش بجز و بود امر نیمه
 انصاریا درین که کرس نمود
 عاقف بسیح و محار نیمه
 عجیب که روز از غشت بر برآید و بچ دله هر چند قاتم تر پش احمد
 کشت زیارت اجمیع عاریت هسبایع نفعه زن و فرزندم صدقه خویش دیوردم
 هنگام زر عتم سفمه من نورت طلعت از من خویست خوان بسیارت فرض
 کوم من آقا بخت بخش ناد من از خ دلک لادا ای بایسته ای بخت تو شیشه
 و من درم تو بیار و من ابولکرم سبیله هنگ درم بایشد و بیان جستیکی
 ای بکر قریشی نشید ملعونه

ای بخت بخر شنون تو از من بخوبی
 با انکه بر تبره شاه قریشی
 خواهیم بجای نشیخی از شد
 بر جای ای بکر بلال حبشه
 ای بخت تو کیمی زن خاص ساهم فرجیه مزا هم با هر ای بخت در خواه بایها
 بومی و هر شاه شهود بزرگواری بخت لفعت ای روز که تنویش سالها

کلیل و کم عیان

شُدوف فوت تو افظار اهتار رحمت تو دوران دراشش تو ای
نهاشت تو آتش سرگش مطبخی خشم تو خاکی پاپ منزل مقام ساعت
برست این صد عده تو اوقات نایستان مرز عده تو اور دیده مفید دوی
تو طعنه کرند خدای تو شاستان دنیا بازار تو نخاستنها عصبا
کلزار تو فرآن شب هدایت تو فرشتگان مستحضر خیانت تو
جو اهر دلا را اراسنخ ایهم ولیما اسایش تو تلاک آیات الله تکونها
وان تقدیر نعمت الله تو تکصولا ایمه همه خوار تو امر سلیمان فضل خدا
تر ای خل علیک دسته بایخ ایمنی پرورده ایخ بسیاری ای زان
از چیزی نیافری مهنه که از شاهزادگان استی اموز تو بله ای قردا
شیستی بایب چهارم در حی در دستان چنین کوید آن مرد
باراه آن خالص ایحاص در حاه خواجه عبده ایه که الکنون بمحی شید اند
که رنگ و ریا پشتیت خانه و ماده و ایه و ای شمعی و فضیل زر
و زنگی ترمیم و زنگی طوق و چوچانه سرای و دهانه سفره سماعی
چجهه جماعی تو بیه تتجددی بعضی صوف پو شیده و بعضی هر زر شید
و دل هر ارس خواشیده و اسیده که چون ایل رازکرد و دست
نمی در از کرده و روز و شب کرامات لفته و شت نار و رفعه خفت
از سور سر بام قاعده هم ایست بده و فرسته ها کریخته ای بجی بده

حر الاد و سیاهت یعنی اندشت ای روز از مر سیاه یعنی
الکثر عرب سیاهت و حب العرب هر الیحان نامه عاصیان سیاهت
و بیه کشم رجحه منه و خلوان ای روز تو سرخی و کم سرخی تو افت
که حلم و سلیم بود تا پرشین بین و ایک لعاعن عظیم بود لاحم
لکن در سرما که ای سیخ رو میرز جویه علم و حکمت را در تاریخ ایش
و سپاه بزرخ طبیعه که من خلص اند تعا ای بین صبا خاحدت
ییاریخ هجلت من قبیله عباس نه و ای ریک ناکه روز مررت سرو زند
و سیح در حواب غردنمی داشت فرد ای همچاکی بدرند لر لغه
عمر زریسم دیر دن میکزد هر لحظه ز دیده شد خ من میکند
شب خسته و روز مررت صحیح ای اوقات غریز بیان دلچیز میکند
باب سیوم در عنایات چون با ایان چنین کوید سرمازی ای عده
انصار ای همچنین هزارانم جماری و اکرم باری ای زبانه تا منشی
فرسخ خاطراز تقدیم آن خاطرات سور کولا بقطعه و تو ای رست خ
ایچ پریز منم و ای دل پیش کش ندار خدا ای هر ترا در عالم
عدم گذشت و از فنا برداشت و از لطفه ایان کرد ایمان عقیف
تو زمین وقت تو افتاب طیان تو ما هتاب صیان تو کو ای بیلیه
تو ریاحین تکش کاره تو بیوح و قلم جردیده راز تو عشق ای بی نیاز برف

لذان

روی ازدست کرد و نکته وعظ ایشان سر براده والصدابین
نی ایشان سار والضرور ز شنیخ کو بید خود را نمودند می تبعون فضلا و ضفو ایشان
ایشان هر دو کرد و ایم المتراث این قاییم ریان از ساعت دل ایشان هایم
صفحت ایشان ولا تاخذون يوم تلامیم دامها می ایشان از شبیت ایشان
خون والفت فادرت ایشان از هر چهل قیامت نون این طایلهه المیمه
در درجه عرضی هایی ایشان بعد از روزن سی روزن بمان رین و در یون
روزه کنیت دیگر حیان شفیع آذینه بکلدارند بخانه مراجع ایشان
دو دشت هده شمع ایند شوری از سر دری نوری از خضوری عیشی
از نماز غترت از سینه را کوشید از خلوت تو شر از سلوت فصلی
از نزهت بدی دشتهت خنک از حاشیه جابر طبی از من حاشیه را زد
شنبه از زرالمها هر یک را سجود و شهودی و نمازی و سزا زد
کو سیست بقایم استاده جمی عجود افتخاره سعی اه کوشید و سکنه
را از جویند بالکه هر یک قطب راهنمد از علیله بکر دعا و هر خوبه
همسل عر افواره لشند و بکلیه دیگری خواهد کشند از هجت شادیها
و از شند که از دیگر شر بتوانند

ایش ز راه خانه دل بروایی و نه از خوان فقر نوایی و نه کوی شهدود
درایی هر یک را نگل و سیمایی پارس در انظر مردم و کوسای
نفس مردم تو پند از کله چند از ای کو صوفیاست نه نه عبید ولا نیا
تصورت شمع عقده و بسرت جمع شناید اند شنایشان ایشان ایشان
و شنایشان بلکه ایشان حلم جا بهی چند از برد و نیلی شده صفو
پوشیده و نیلی شده هر یکی طاهر مخورد لایه لایه ویران و دل شنی شده
خواب و خوار آزاده غادن هم چوکا و درون و در طاعت خلی شده
ای سال و شریعین بیان صفت را باید بر حشرت مهیں این چنین با خود ای
که ناموس ایشان خود را لیست کنید و بتوشان بسی خورند و زدن رویان
سیمه خارند و رفعی افشارند ایشان دارند صدیلی رانه راست
وین شجره بخیش خودند قوم لوغا اند و امت محمدان خورز ز آیدی و دیده
هر چه طوطی استند و چون شاید هی و دیدند بجهه لو طوطی استند با این هم عفت
و خور ریخون اینهم عامل شئی اما از امله مردن از اشتغال زمانه خود
وزاد راه آماده کردند با این همچه روز مرثی هر یاری و بارس و سامانه
کار ایش را این زمانه در شهر شاده هم تو قصی و نه رفت کامران آنها تحقی
اگر دوستی ایش ز ابرد اردو سلکنده و بلکه ابرد و دلکنده از قوت خود
کچی بدشت این نرسه را بخدا و زمانیچه باز و شفه بخدا ز چنان که بدری

از غایت مهندس کریان شد و در کارخانه حیران است گفت هنوز غرمه
ماهست ای روح نادر و اهست هنچ کامن داده میست چه وقت برپا نیست
چون فرست پسرهای آید از این ششم میش امکن کری شاید رحیمه
تای بوس تا ذرا دیگر و در کاستان خرا یم تا عینه از ایل نمود و روح بصری
مالی نمود و ماحصل از این ناد و آه و لاقعه طارم حیران است کمی و سید دوی
و تهدید میزد و راهنمیم بزنج شاد باش ای گیو سیده فخر اسنه
معاهم کشته راشته خوان را چندین میتاب غلبه توکلت و ایشان
چند ترسی از روحیم و ایله عصمر حریم علیه ای ای ای ای ای ای ای
چندان صحیح
او صفات بند نوار است از خدا یاد کرد که دلم از بند غم
از او کرد چون بود خانه و صغر از قم بعلم محظی آنها بعدم موافقت دارد
بکل از ای رسیمیم و سبزه زاری ویدم که نمود اربود از بست
خاک او غیر بست میدان او رفته و کلها ای تجھه جانوران وزسان
صحن و زمده و بنا در حنان و بسیه ملند و بهو ای ای کرند کلها ایی ما طاوت
برمههای او با حدادت جویبار او را باب از شب غم گلاب مردگانه داده
نقضی و نه در بر کهای او رقصی در هر طرف بسیه و در هر سیه و غیره
و در هر کوئنکه خوش شدید خیر کشید که سر فسنه از مغمونی کلها زست که
ستیه اند از مردم و چنان در حقیقی میخواهند و عالیاً باز کرده و عجم حرم را

نفس خود فهم سر کرده روح خود را آمد را وه آزاده اند
طرفه همیشی بزوده عاقل از حضرت بیک سیده با ایزد بزرگ ایشان بکشانند
این رسان از لون هر چون لون خسته کویی خود هم سچویی بزرگ ای زاده اند
شعله دیدند و نقشی بایقده از عشق ای روز و شب در لنج خلوت بر سجا و اند
ریان کویی دز و بولیک عبدی بسیود جلو سرت ایت از خود ای ای ای ای ای
آمده بی آمدند از مکلب کتم عدم سوی حضرت جمیل زاده و مادر فخر استاده
پیر انصاری تو میشد ای
با خیز و عزم و دوست

چنین میغاید و آن حضرت جباری خواجه عبد الله الفضلی رحمه ای علیه که
روزی در خود نظر از دم خود را بیدید عورتی و مساعی بر خود رزوری ای ای ای
شود ای
فردی باید ریخ که ترک خدایی کند و قطب علیم ای ای ای ای ای ای ای ای
و پیوندی و بسباب ای
در زمینه صفر فرض و ادای ای در کرون مرد و قصه هر خدمت ای ای ای ای ای
دل پریت ز درینه اند شد بودم که نالکا و جوان دوست داری یه او اوری
فیضی شفیقی لدم ای
از در در آمد که کویی هم برابر آمد در ایت که با سیمه غلکیم و دیده یه کم

در این جا نکریسته و اما ایله راجعون کفته و کریسته ای جوان مدد
و اکاهه باش که بهار حیات را تیرا هاست و بامداد عمر شنیده
اکنون بگم این اشارت از تغیهای نفس ناسخی خای لمه کو در
در روز جوان انجنم عجی دنخانش زیان کرد و سودی نداشت
و چون جوان رفت به ادب فلک استمتع لطفاً جواز این بخن در راه
در کوی حیات ما و این ترک بزنه و نه برکت شنیده تو نکویی که در پیچه را
و یا کرامی خواسته نه رای صیامی و نه پای قیامی
نه حرمت طاعت مدایی نه حصون رسانی نه سرو عبادت
اب روی دین هر زیست و دل رخود سیز که هرچه
کاری جوان نمروی اکتفا نشیبا سرچ افغان
اینها نمکی در خواب و وقت که در یاری نمک
وجوده و احمد ندربال ملین

مرت ارسان

م

کرده و نیغشه چون بیان گند احمد و سرخا بسته شدند آنکه روز چون
مرید مراد از هشت داهه و سنت عجر رسیده خاکه دل روز چهار نصف عنا
وعنید این شیوه و عائمهان فرقه باشکی و بکی کل جهان چون عائمهان
در راه ایشان خفه و رجا از حقی و زیدان نیم جوان هم نوهد بسیم کل زد
چون زمان بزیور کوشیده و سرمه باز و پوشیده کل سرخ از ای
حاظه این و مهارتی ناچران بر کلین تازه خ را ویله داده غازه
کل صدر بر کل چون فقران ببرد و عالمی بد و قطارد نیکو فرج چون اهل
کرامات در آنها مقامات دل از زین خان و این کرسته و سنت هم
بران کشیده غنچه در ردهای زلین چون سرمه کلین اتفاق اکرده
بسناره و بانک نخود رحن راه بلدان رمنار استخاره از هم کم
تکرا چون بدم صمیح فاراده ای هر خاطه باز کشتم بخانه و در وقت هر چون
در همان بانج اتفاق نهست و دیدم هر حلم آنی رسیده و صدر هر سیه بیان
و زینده کلها رنجته و عنده بیان از نجفه دل رممه و شکوفه و زهره نرس هم
نیغشه سوکوار نیز نهسته که نیکو فرج چون داده سرمه ایان چون بخان
چون بداره سرمه کلزارهای خراب ہو ابر کرد سنبه و بانج زرده هم
کبوه و پوشیده من خ زین خیز شیده زانع در این صیبت نکاهه که در دعا
بر خود سیه کرده طوفان از بانج برآمده و بجای بیان زانع آمده بخان

•fP .O ८२६७९

Perzsa O. 97.